

Abstrakt

Udržitelný rozvoj se stal klíčovým konceptem nejen pro bydlení, ale také pro celou městskou infrastrukturu, energetiku, dopravu či byznys. Celospolečenské zneužívání a nadužívání termínu udržitelnosti vedlo k vysoké fragmentaci definic. EHK OSN v roce 2015 skrze Ženevskou Chartu OSN o udržitelném bydlení jasně definovala udržitelné bydlení skrze 34 podcílů. OSN nabádá členské státy, aby pokrok v udržitelném rozvoji měřily indikátory a sami je vyvíjely. Existující komerční nástroje používané k hodnocení udržitelného bydlení jsou pro koncept Charty nedostačující. Původně totiž hodnotily pouze tzv. zelenost budov, nicméně významně opomíjely antropocentrický a sociální charakter bydlení obsažený v Chartě. Komerční certifikační nástroje závislé na zisku zpravidla nepracují s transparentním konceptem udržitelnosti, což často vede až k falešné udržitelnosti. Aspirací této práce je návrh transparentního nástroje na hodnocení udržitelnosti bydlení v ČR. Nejprve bylo nutné identifikovat jednotlivé fenomény, jimiž byl hodnocený koncept jasně definován. V druhé části výzkumu byly nalezeny existující indikátory, jež identifikované fenomény hodnotily. Bydlení se skládá z fyzické a sociální struktury. Kromě dočasného teoretického modelu vykonstruovaného vědeckou komunitou může být bydlení v odlišném kontextu vnímáno jako životní potřeba, stavba, místo pro život nebo investice. Chápání udržitelného bydlení i jeho posuzování vždy vycházelo z aktuálního diskurzu udržitelného rozvoje. Od environmentálně-technicistního přístupu se přes antropocentrický vyvinul až k přístupu třípilířovému a holistickému, jež je odborníky aktuálně upřednostňován.

Během výzkumu byly aplikovány smíšené a kvantitativní metody. Koncepční proces vyžadoval práci s velkým množstvím vědeckých článků a strategických dokumentů. Mezi použité

metody patří bibliometrická analýza vědecké literatury, systematická literární rešerše či textová analýza strategických dokumentů ČR. Další podcíle výzkumu byly dosaženy skrze obsahovou analýzu strategických dokumentů a následnou komparativní analýzu Ženevské Charty OSN o udržitelném bydlení. Klíčová validace identifikovaných fenoménů a 55 příslušných indikátorů udržitelnosti bydlení proběhla metodou expertního panelu.

Původním výsledkem je teoretický rámec nástroje na hodnocení udržitelnosti bydlení, skládající se ze čtyř dimenzí udržitelnosti: (i) ekonomická, (ii) environmentální, (iii) institucionální a (iv) sociální a ze tří komponent bydlení: (a) budova, (b) lokalita a (c) komunita. Vyvinutý nástroj na hodnocení udržitelnosti bydlení je tvořen 55 fenomény hodnocených 22 jednoduchými indikátory, 19 otázkami ano-ne, 3 indexy a dále 11 indikátorovými sadami, jež obsahují dalších 53 sub-indikátorů. Byla zpřístupněna i plná anglická verze nástroje na [Data Mendeley](#). Výzkum potvrdil plnou připravenost strategického plánování ČR na aplikaci koncepce vycházející z Ženevské Charty OSN o udržitelném bydlení. Současně byla potvrzena hypotéza vědecké komunity o absenci adekvátních indikátorů. V případě udržitelnosti bydlení chybí zejména sociální a institucionální indikátory. Na to navazuje popsany a diskutovaný jev indikátorové determinace.

Tato práce přispívá k hodnocení udržitelnosti bydlení v ČR zejména v teoretickém směru. Pro implementaci navrhovaného nástroje do praxe je v dalším kroku klíčové identifikovat váhy a vztahy mezi jednotlivými fenomény včetně tzv. pozitivivity. Úspěšná aplikace nástroje by vyžadovala intenzivní koordinaci a partnerství napříč veřejnou správou, byznysem, akademickou sférou a veřejností.